

Lustrum

Sollemnia aedificii a. D. MCMXI inaugurati

Separatum

Lustrum

Ménesi út 11–13.
Sollemnia aedificii a.D. MCMXI inaugurati

Ediderunt
László Horváth, Krisztina Laczkó, Károly Tóth,
et
András Péterffy (Appendix)

Typotex Kiadó–Eötvös Collegium
Budapest, 2011

Sumptibus NKA

nka
Nemzeti Kulturális Alap

© Auctores et compositores, 2011
ISBN 978 963 279 441 9

Lócsi Levente

Kozma László

Dékán, ELTE Informatikai Kar

Tisztelt Rektor Úr, Igazgató Úr, Professzor Hölgyek és Urak, kedves Hallgatók!

Örömmel és nagy tisztelettel köszöntöm Önöket az Eötvös Collegium száz-
éves épületének tiszteletére rendezett ünnepség alkalmából. Ha jól számolom,
a Collegium azonban a 116. tanévét kezdte meg az idén. Az egyetemünk ennél
pár évszázaddal idősebb a maga 375 évével. Mindkét szám tiszteletet parancsol.
A Collegium alapítóinak elsődleges célja a tehetséggondozás volt. Hogy ezt a célt
egy adott korban mennyire sikerült megvalósítani, azt az utókor tisztelte megítélni.
Mi itt és most bizvást megállapíthatjuk, hogy az alapítóknak ezt teljes mérték-
ben sikerült teljesíteniük. Ennek alátámasztására engedjék meg, hogy idézzem
Szilasi Móric tanár úr, az Eötvös Collegium első tanári kara tagjának gondolatait
az ifjúság nevelésére vonatkozóan:

„Mert bizony mi nem tettünk egyebet, mint azt, hogy tanácsainkkal támo-
gattuk a ránk bízott ifjúságot, ügyelve, hogy tudományos foglalkozásában a he-
lyes sorrendet s mértéket kiki megtartsa, azonfelül ellenőrizve, hogy valóban
megtartja-e, s hogy kötelességét valjon mindenki teljesíti-e? [...] tanításunk-
ban mindig volt gondunk rá, hogy figyelemmel legyünk az egyéni hajlandó-
ságra; a kényszerítés helyett azon voltunk, hogy meggyőzzünk s rábeszéljünk;
szóval tiszteletben tartottuk az akadémiai szabadságot, úgy hogy tán nem
csalódunk, ha azt véljük, hogy ezzel is kedves otthonává tettük az ifjúságnak
a Collegiumot.”

Úgy gondolom, hogy Szilasi tanár úr olyan elveket fogalmazott meg, amelyek ma
is teljes egészében vállalhatók. Átlapozva a *Tudós tanárok az Eötvös Collegiumban* című
szívnemű tanulmánykötetet Önök is megállapíthatják, hogy a több mint száz év
alatt számos neves tanáregyéniség egyengette a mindenkori kollégiumi ifjúság út-
ját, akik közül nagyon sokan váltak nemzetközi hírű tudóssá, tanárrá. Engedjék meg,
hogy a régi diákok közül Brusznay Árpádot említsem meg, aki annak a középiskolá-
nak volt tanára, ahol később én is koptattam az iskolapadot. Brusznay Árpád tanár
urat, a veszprémi Lovassy László Gimnázium tanárát, a Veszprém Megyei Forradalmi
Tanács egykori elnökét hamis vádak alapján kivégezték 1958. január 9-én. Havas
László Brusznay Árpádról írott tanulmányában a következőket olvashatjuk:

„Bárhogy legyen is, bárhogyan értékeljük is Brusznay Árpádot, a hajdani
Eötvös-collégistát és pályakezdő tudóst, azt mindenképpen el kell róla ismernünk,

hogy nem lehetett semmiképpen sem akármilyen jellem az, aki dantei életkorban a Himnuszt énekelve tudott szembenézni a halállal.”

Befejezésül szeretném elmondani, hogy az informatikai műhely sikeres működése nagy örömeinkre szolgál. A műhely 2004-ben alakult meg Csörnyei Zoltán tanár úr vezetésével. Az évente megrendezett műhelykonferencián bemutatott dolgozatok magukon viselik annak jelét, hogy alkotóik kifinomult szellemi légkörben élik napjaikat. Ez igazán nagyszerű dolog, ez a gyakorlat folytatásra érdemes. Köszönjük a műhely vezetőjének és minden közreműködőnek a sikeres munkáját. A szakterületen most is vannak nagyon tehetséges diákok az Eötvös Collegiumban. E jeles alkalommal engedjék meg hogy kettőjüket név szerint is kiemeljek.

Laki Balázs az ELTE Informatikai Kar programtervező informatikus hallgatója, az Eötvös Collégium tagja Lám Istvánnal a BME VIK mérnök-informatikus hallgatójával közösen 2008-ban Ifjúsági Bolyai-díjban részesültek. A bírálóbizottság véleménye szerint a két fiatal egy valóban új matematikai modellt adott az adózásra. A szokásostól eltérő, de nagyon ésszerű feltételeket tesz, például, hogy az adózás mértéke a jövedelemtől nem egy ugrásfüggvény szerint függ, hanem egy folytonos függvény szerint. E függvényre megengedik, hogy bizonyos szakaszain csökkenő legyen, ugyanis feltételezéseik szerint a nagy jövedelműek ekkor kisebb készletet éreznek az adóelkerülésre. Általános modelljük paraméterei értékeinek legmegfelelőbb választásait számítógépes módszerekkel végzik. A pályázatuk komoly, közgazdasági gondolatokban gazdag munka, amelyben jelentős számítási munka is van. A bírálók kiemelik, hogy nem tartják elképzelhetetlennek, hogy gondolataikat – legalábbis részben – az adórendszert kialakító szakemberek is hasznosítani fogják.

2010-ben Lisszabonban újabb Eötvös collegista tette le névjegyét az informatika szakterületén. Balassi Márton az ELTE Informatikai Kar másodéves programtervező informatikus hallgatója, az Eötvös Collegium tagja társával, Horváth Dáviddal a BME hallgatójával az *Informatikai modellezés és helyi hálózat az ökológia tanításának szolgálatában* című szoftverével első díjat nyert. Sikerük értékét növeli, hogy az Európai Unió Fiatal Tudósok Versenyének döntőjébe 30 ezer fiatal közül kerültek be, és lettek elsők. Egy olyan számítógépes modellt dolgoztak ki, amely az eddigi gyakorlati tapasztalatok szerint az általános iskolától a gimnáziumokig sikerrel használható. A modell segítségével a tanárok az eddigiéknél hatékonyabban közvetíthetik a diákjaiknak a természettudományi, ezen belül a biológiai ismereteket.

A dicső múlt, a biztató jelen kötelezettségeket is ró a Collegium tanáira és mindenkori diákjaira. A Collegium vezetésének tehetséges diákokat, a diákoknak sok olyan elkötelezett tanárt kívánok, mint Szilasi Móric és tanártársai voltak, akik szívüket, lelküket adták az ifjúságnak.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Tartalomjegyzék

<i>Laudationes externorum</i>	9
René Roudaut	11
François Laquièze	14
Monique Canto-Sperber	15
Salvatore Ettore	16
Andrea Ferrara	18
Chiara Faraggiana di Sarzana	21
P. J. Rhodes	23
Herwig Maehler	24
Chris Carey	26
Mike Edwards	28
Shawn Gillen	29
Nikolaus Hamm	32
Elisabeth Kornfeind	34
Leonore Peer	36
Christian Gastgeber	38
Hermann Harrauer	42
Herbert Bannert	45
Jana Grusková	46
Christine Glaßner	47
August Stahl	48
Javier Pérez Bazo	50
Alicia Gómez-Navarro	52
 <i>Laudationes Hungarorum</i>	 57
Réthy Miklós	59
Hoffmann Rózsa	61
Dux László	65
Mezey Barna	67
Szepessy Tibor	70
Hiller István	73
Keszei Ernő	74
Dezső Tamás	76
Kozma László	77

Soós Anna	79
Pintér Károly	82
Kátai Zoltán	84
Körmendy Mariann	85
Karsai György.....	87
Kincses János	90
<i>Rectores</i>	93
Conspectus	95
Gerevich Tibor: Az Eötvös Collegium története – Bartoniek Géza (1854–1930)	96
Kiss Jenő: Gombocz Zoltán életéről és munkásságáról	103
Markó Veronika: Szabó Miklós	113
Nagy János: Keresztury Dezső	126
Pál Zoltán: Lutter Tibor	132
Szijártó István: A világra nyitott ablak	136
Vekerdy József	145
Bertényi Iván: Igazgatói működésem az Eötvös József Collegiumban (1993–1996) . . .	147
Bollók János.....	149
Takács László	154
<i>Historica • Res gestae</i>	161
Gángó Gábor: Eötvös József és barátai egyetemi éveiről, különös tekintettel a politikatudományi képzésre	163
Garai Imre: A magyar középiskolai tanári szakma kialakulása	176
Tóth Magdolna: „A budai parti ígéretföldje”	203
Kovácsik Antal: Az Eötvös Collegium Ménesi úti épületének felavatása a korabeli sajtó tükrében	211
Markó Veronika: Hogyan lett az Eötvös József Collegium könyvtárából az Irodalomtudományi Intézet Eötvös Könyvtára?	220
Szójka Emese: Fülep Lajos néprajzi gyűjteménye	236
Kucsman Árpád: Kémikusok a régi Eötvös Collegiumban	272
Győri Róbert: A múlttal való tudományos leszámolás – Eötvös collegista geográfusok az 1950-es években	288
Czifrusz Márton: Helyek és pozíciók újraírása – Wallner Ernő, Lettrich Edit és a hazai szociálgeográfiai iskola viszonya Mendöl Tibor örökségéhez	312
Tóth Károly: Művészettörténészek az Eötvös Collegiumban (1896–1950).....	328
Ritoók Zsigmond: Klasszika-filológia az Eötvös Collegiumban.....	345
Kucsman Árpád – Liptay György: Eötvös-kollégisták a Fasori Gimnázium tanári karában	348
Kapitány Adrienn: Az 1950-es évek a Kollégium történetében.....	365

Marafkó László: Nagyhatalmak ugratása, avagy groteszk lapok az Eötvös Kollégium félmúltjából	378
Dénes Iván Zoltán: Diákmozgalom Budapesten 1969-ben	383
Bakos István: Emlékeim a kollégista Kilencekről	401
ifj. Arató György: „Szabadság a jelszavunk” Március 15-e az Eötvös Kollégiumban, 1955–1984	410
Szabics Imre: Az Eötvös József Collegium és az École Normale Supérieure	419
Nemes Tibor: Az Eötvös Collegium és az École Normale Supérieure közötti közvetlen kapcsolatok újraélesztése a 80-as években	428
Bubnó Hedvig: Összefoglaló a collegiumi spanyol nyelvoktatásról, 1992–2010	432
<i>Historica • Magistri</i>	435
Korompay H. János: Horváth János és az Eötvös Collegium	437
Móser Zoltán: Ha a szellem napvilága ragyog	456
Farkas Zoltán et alii: Czebe Gyula élete dokumentumokban	463
Szakály Sándor: Szurmay Lajos, tábornok az Eötvös Collegiumból	553
Szávai János: Gyergyai Albert és az Eötvös Collegium	563
Ress Imre: Hugo Kleinmayr és a germanisztikai oktatás megalapozása az Eötvös Collegiumban	570
Kiss Jenő: Zsirai Miklós	579
Keszthelyi Lajos: Bay Zoltán	596
Pál Zoltán: Keresztury Dezső igazgatósága az állambiztonsági megfigyelések tükrében	599
Keszthelyi Lajos: Faragó Péter	612
Farkas Zoltán: Gyóni Mátyás	617
Papp István: Kettős ügynök – Nagy Péter, Szabó Dezső és az állambiztonság	625
Balogh Elemér: Szász Imre versus Brusznay Árpád	638
Bottyán Gergely: Antal László és a mai magyar nyelvtudomány	643
Dörnyei Sándor: Emlékezés Tomasz úrra	648
Ifj. Tomasz Jenő: Tomasz úr és az Eötvös Collegium	653
<i>Memorabilia</i>	683
„Felújítani azt, ami érdemes” – Beszélgetés Elekfi Lászlóval	685
Tóth Gábor: Az idő sodrában	709
Lekli Béla: Az Eötvös Kollégium az 1956 utáni években	836
Gereben Ferenc: Egyetemi évek (1962–1967)	838
Kósa László: Az Eötvös Kollégiumban éltem én is (1963–1967)	861
Bakos István: Az Eötvös Kollégium autonómiatörekvései és Baráti Körének megalakítása	889
Galántai Ambrus: Szubjektív történelem	899

Studia Germanica 923

Balázs Sára: "Freiwillig dient der Geist":

Germanistik in der Veranstaltungsreihe des Lustrum Saeculare Collegii 925

Eve-Marie Kallen: Dezső Keresztury als Kulturvermittler und Pädagoge

und das Eötvös-Collegium 928

August Stahl: „Schlussstück”. Rilkes Sicht und Deutung des Todes 944

Frank Baron: Die Entstehung des Faust-Mythos im 16. Jahrhundert 962

Christine Glaßner: Zur handschriftlichen Überlieferung der Visiones Georgii 967

András F. Balogh: Schlacht der Stereotype in der Vngrischen

Schlacht des Jacob Vogel 975

Ilona Feld-Knapp Cathedra Magistrorum – Lehrerforschung.

Lehrer-Denken und Lehrer-Wissen 982

Géza Horváth: Elmar Tophoven, der Begründer des Europäischen

Übersetzer-Kollegiums 997

Anita Czeglédy: „Schutzmarke: der Steg.”

Interkulturalitätin Márton Kalász' Lyrik 1006

Studia Slavica 1021

Katalin Kroó: Slawistik in der Veranstaltungsreihe

des Lustrum Saeculare Collegii 1023

Urs Heftrich: Lew Tolstoi und Anton Tschechow: Zum Doppeljubiläum 2010 1025

Bettina Kaibach: Raum für Nostalgie: Steppe und Prärie in Anton Čechovs Step'

und Willa Cathers My Ántonia 1032

Wolf Schmid: Eventfulness and Context 1052

Studia Classica 1065

Tamás Mészáros: Klassische Philologie in der Veranstaltungsreihe

des Lustrum Saeculare Collegii 1067

Mike Edwards: The Application of Criticism to Textual Criticism 1069

Herwig Maehler: Pindar und die Tyrannen 1076

P. J. Rhodes: The Erxadieis inscription 1084

Artes 1093

Teleki Pál, a Collegium kurátora (1920–1941) 1095

Epikus és komikus collegiumi enumeráció 1935-ből – Közreadja: Takács László 1100

Farkas Zsuzsa: Fotótörténeti adalékok az Eötvös Collegium archív fotóiról 1119

Sütle Ágnes Katalin: Az Eötvös Collegium épülete 1137

Havas László: Hadrianus mint Pseudo-Alexandros? 1146

Sántháné Gedeon Mária: Kultúraközi kommunikáció: magyarságkép az angol mint lingua franca tükrében.....	1156
Csuday Csaba: Az irodalom: „negatívan élni”	1161
Szlukovényi Katalin: Kollégisták, költők, korszakok: szépirodalmi hagyományok az Eötvös Collegiumban	1165
<i>Membra et alumni</i>	1179
<i>Pro patria defuncti</i>	1211
Tartalomjegyzék.....	1215
Appendix – Mellékletek jegyzéke	1221

Kedves Olvasó!

Önre gondoltunk, amikor a könyv előkészítésén munkálkodtunk. Kapcsolatunkat szorosabbra fűzhetjük, ha belép a *TypoKlubba*, ahonnan értesülhet új kiadványainkról, akcióinkról, programjainkról, és amelyet a www.tygotex.hu címen érhet el. Honlapunkon megismerkedhet kínálatunkkal is, egyes könyveinknél pedig új fejezeteket, bibliográfiát, hivatkozásokat találhat, illetve az esetlegesen előforduló hibák jegyzékét is letöltheti.

Kiadványaink egy része e-könyvként (is) kapható:

www.interkonyv.hu

Észrevételeiket a velemeney@tygotex.hu e-mail címen várjuk.

Kiadja az Eötvös Collegium és a Typotex Kiadó, az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: dr. Horváth László – Votisky Zsuzsa

Tördelte: Vidumánszki László

A borítót tervezte: Tóth Norbert

Terjedelem: 85,6 (A/5) ív

Nyomta és kötötte: Séd Nyomda, Szekszárd

Felelős vezető: Katona Szilvia